

Паушално опорезивање адвокатске делатности

Нови концепт унапређења паушалног опорезивања

БЕОГРАД 2019. година

Наше мишљење

Након детаљне анализе предложене Уредбе о ближим условима, критеријумима и елементима за паушално опорезивање обвезника пореза на приходе од самосталне делатности можемо констатовати да је овако припремљен нацрт Уредбе добро решење за адвокатску делатност. Нови модел паушалног опорезивања доноси адвокатури транспарентност, правичност и предвидивост код паушалног опорезивања.

Сматрамо да овако предложена Уредба има своје недостатке али је знатно боље решење за адвокатску делатност од одмрзавања Уредбе која је тренутно на снази (напомињемо да је тренутна Уредба за адвокате замрзнута почев од 2014. године).

Даље у тексту ћемо детаљно образложити наше мишљење са посебним освртом на добре и лоше стране самог предлога.

Садашње стање система паушалног опорезивања

Као основни проблеми тренутно важећег система паушалног опорезивања у пракси су се показали:

- ⊢ Непознат износ укупне пореске обавезе у тренутку започињања обављања делатности. Узрок овог проблема је чињеница да је прописима остављена велика слобода пореским инспекторима да на основу својих знања и искуства вреднују поједине критеријуме који утичу на висину основице. Као таква тренутна важећа Уредба је остављала доста простора за „злонамерне“ или „добронамерне“ процене пореских инспектора приликом одређивања висине месечне обавезе.
- ⊢ Кашњење пореских решења се такође показало као велики проблем тренутне Уредбе. У пракси један порески инспектор годишње у појединим општинама треба да припреми по 250-300 решења што је проузроковало велика кашњења у достављању истих пореским обвезницима.
- ⊢ Проблем прекњижавања пореза и доприноса јер су порески обвезници били у обавези да своје обавезе измирују на 4 различита уплатна рачуна. Често се јављао проблем погрешних уплата па су захтеви за прекњижење одузимали доста времена како обвезницима тако и пореској управи.
- ⊢ Неизвесност одобрења статуса паушалног пореског обвезника у тренутку започињања обављања делатности. Наиме, прописи којима се ово уређује у складу са тренутно важећом Уредбом су остављали простор различитим тумачењима па је приметна појава неуједначеног одлучивања у истим или сличним ситуацијама.

Као такав систем паушалног опорезивања је великим делом био критикован како у стручној јавности тако и међу самим обвезницима.

Поред тога, адвокати као специфична група паушалних обвезника је у периоду од 2014. до 2019. године имала специјалан статус тј. пореске обавезе су биле замрзнуте на нивоу из 2013. године. Само „одмрзавање“ статуса би довело до наглог скока месечних обавеза адвоката обзиром да су тренутно важећом уредбом сврстани у пету групу тј. групу која има веома високу пореску основицу.

Тренутно решење је имало доста нелогичности и разлика међу самим обвезницима у висини плаћања пореске обавезе па ћемо у складу са тим навести неке нелогичности актуелног модела паушалног опорезивања адвокатске делатности:

- ┌ 17 адвоката који су започели са обављањем делатности 2002. године плаћају месечно паушално порезе и доприносе испод РСД 12.000;
- ┌ 5 адвоката у Прокупљу плаћа пореску обавезу РСД 4.535 на месечном нивоу;
- ┌ 32 адвоката у Београду, који су отворили канцеларију пре 2010. године, плаћа месечне обавезе испод РСД 14.000;
- ┌ Највећи износ пореза и доприноса који плаћа један адвокат износи преко РСД 120.000 на месечном нивоу;
- ┌ У овом тренутку 503 адвоката плаћа месечне обавезе изнад РСД 35.000.

Имајући у виду горе наведено припремили смо кратку анализу Предлога Уредбе о ближим условима, критеријумима и елементима за паушално опорезивање обвезника пореза на приходе од самосталне делатности.

Основе концепта новог система паушалног опорезивања

Влада Републике Србије је припремила текст Предлога Уредбе чији је циљ по речима Министарства Финансија да се отклоне недостаци паушалног опорезивања предузетника у односу на тренутно важеће решење, а посебно:

- ┌ Неизвесност у погледу одобравања коришћења права на паушално опорезивање;
- ┌ Недовољна предвидивост обавеза пореских обвезника који се паушално опорезују;
- ┌ Кашњење у изради и достављању пореских решења.

Предложена формула за обрачун пореске основице се заснива на два кључна критеријума и на неколико елемената која имају корективну улогу.

Критеријуми: полазна основица за општину и коефицијент делатности

Сви предузетници су разврстани по шифрама делатности коју обављају. На бази тога је за сваку шифру делатности утврђен посебан коефицијент делатности који одражава њену процењену профитабилност, а израчунава се на нивоу Републике Србије као просечна основица за све обвезнике у оквиру једне делатности која се ставља у однос са просечном основицом за све делатности.

Полазна основица за обрачун висине фискалних обавеза обвезника представља пондерисана просечна зарада у Републици Србији, граду, општини, односно у више општина у случају града Београда. Ова просечна пондерисана зарада се израчунава тако што се просечна месечна зарада множи са бројем запослених, а затим се дели са укупним бројем становника у Републици, том граду или општини. На овај начин се добија вредност полазне основице која одговара реалној економској снази општине или града.

Корективни елементи: коефицијент зоне (није примењиво за адвокатску делатност), ***старост обвезника и дужина бављења адвокатском делатношћу***, ***умањена радна способност и ограничавање највећег годишњег повећања обавеза*** (није примењиво за 2023. годину).

Уредба је препознала да је на самом почетку теже остварити приходе па ја увела додатне олакшице за адвокате који почињу са обављањем адвокатске делатности. Те олакшице предвиђају умањење пореских обавеза у првој години пословања за 20%, у другој години

пословања за 15% и у трећој години пословања за 10%. Поред тога за све оне који започињу самосталну делатност (у оквиру адвокатске делатности) уведена је додатна олакшица од 30% за све адвокате до 30 година старости. Ови коефицијенти се кумулативно сабирају тако да адвокат који започиње обављање самосталне делатности са нпр. 27 година у првој години ће имати 50% олакшицу, у другој 45%, а у трећој 40%.

Горе наведене олакшице су веома значајне за оне који започињу обављање делатности али су као такве ниже од тренутног важећег решења. У даљем тексту ћемо детаљније анализирати разлике тренутног система опорезивања и овог новог предложеног.

Додатно, Уредба је препознала да адвокати који имају 60 или више година постепено смањују обим ангажовања и број клијената па је на основу тога увела за све оне који на дан 31. децембар године за коју се утврђује обавеза имају 60 или више година олакшицу од 30% у односу на укупан коефицијент за одређену општину.

У почетном периоду примене Уредбе обезбеђена је стабилност и предвидивост обавеза пореских обвезника које у прве три године могу да се увећају највише до 10% на годишњем нивоу.

Све горе наведено представља основу за израду апликативног софтвера који ће омогућити аутоматизацију поступака утврђивања годишњих обавеза обвезника. План је да се припреми апликативни софтвер који ће бити доступан свима на порталу Пореске управе где ће свако од заинтересованих бити у могућности да израчуна своју пореску обавезу пре почетка обављања делатности или за обвезнике који већ обављају делатност пореску основицу за наредну годину. Додатно ће поступак припреме и достављања решења обвезницима бити значајно поједностављен и убрзан што ће умањити административне трошкове и олакшати остваривање права обвезника. План Пореске управе је да се омогући да пореска решења свим обвезницима буду достављена преко електронске поште или у електронско поштанско сандуче на порталу Е-управе.

У даљем тексту ћемо анализирати ефекте ове нове Уредбе на бази података добијених од стране Пореске управе за адвокатску делатност. Напомињемо да су сви подаци добијени од стране Пореске управе заштићени и коришћени само за потребе анализе износа предвиђених пореза и доприноса за адвокатску делатност (сви подаци су добијени без имена и броја у АКС који би могао да открије идентитет обвезника). Нисмо имали могућност да проверимо тачност података о основици за 2018. годину, док смо податке добијене за 2023. годину проверили и прерачунали као би се уверили у тачност истих.

Као базна година за све анализе везане за пореске обавезе адвоката у Републици Србији је узета 2018. година, обзиром да подаци за 2019. годину још увек нису обрађени у потпуности. Раније смо напоменули да је у случају адвокатске делатности ова година идентична као и 2014. година када су замрзнуте обавезе адвоката који порез плаћају паушално.

Квантитативни показатељи ефекта нове Уредбе

Израчунати коефицијент делатности

Као један од битних параметара које је Министарство Финансија узело у обзир био је укупан ефекат пореских оптерећења по шифрама делатности. Начин израчунавања коефицијента који је одређен за сваку делатност је јасно дефинисан у Уредби али уз коришћење података којима располаже само Пореска управа, па није било могуће извршити прерачунавање математичке исправности. Без обзира на претходно наведено сматрамо да је **коефицијент који је одређен за делатност адвоката (правни послови) повољан са становишта обвезника (адвоката) ако се узме у обзир коефицијент других делатности.**

У табели испод су приказани коефицијенти појединих делатности где се подразумева висока стручна спрема и у којима се налази највећи број обвезника. Ако упоредимо коефицијент делатности за шифру 6910 у односу на остале приказане шифре можемо констатовати да је она знатно нижа. Такође, извршено је упоређивање шифре делатности 6910 са другим шифрама које нису на овој листи и потврђено је да је коефицијент за правне послове (где спадају и адвокати) нижи у односу на друге делатности које захтевају високу стручну спрему (доктори, стоматолози, ветеринари...).

Табела 1: Коефицијент делатности по шифрама

Шифра делатности	Делатност	Коефицијент 2023 година
6201	Рачунарско програмирање	4,025
6202	Консултантске ИТ делатности	4,025
7112	Инжењерске делатности	3,071
6391	Делатност новинских агенција	3,007
7430	Превођење и услуге тумача	3,005
7111	Архитектонска делатност	2,894
7022	Консултантске услуге	2,816
7021	Делатност ПР	2,814
6209	Остале услуге ИТ	2,688
6910	Правни послови	2,228

Укупне пореске обавезе адвоката на територији Републике Србије

Као што смо на почетку текста напоменули, максималан раст на годишњем нивоу може бити 10% у прве три године док у 2023. години раст није ограничен и може бити више од 10% по обвезнику како би се пореске обавезе изједначиле са квантитативним показатељима ове предложене Уредбе. Са друге стране, обвезницима којима је по новој Уредби пореска обавеза нижа у односу на тренутну важећу тај се пад рефлектује већ у првој години.

У самој табели можемо видети да је укупан раст пореских оптерећења адвоката у Републици Србији у 2023. години нешто нижи од 10% у односу на 2018. годину (или ако узмемо у обзир да су обавезе адвоката биле замрзнуте у периоду 2014.-2019. године, тај раст износи нешто мање од 10% за 10 година). Ако би упросечили месечну обавезу за плаћање пореза и доприноса за адвокате на територији Републике Србије видели би да ће просечна месечна обавеза у 2023. години износити РСД 20.894. У наставку текста ћемо анализирати ефекте по општинама, као и издвојити адвокате на општинама за које се очекује да ће претрпети највећи терет ових законских измена.

Табела 2: кумулативни подаци паушалног опорезивања у Србији – адвокатска делатност

Република Србија	Тренутно	Пројекција нова Уредба			
		2013-2019	2020	2021	2022
Основица РСД	332.814.573	332.747.834	334.783.542	337.014.979	363.657.245
% раста	0%	-0,02%	0,59%	1,26%	9,27%
Укупни месечни паушал	156.589.257	156.557.856	157.515.656	158.565.548	171.100.734
Број адвоката РС	8.189	8.189	8.189	8.189	8.189
Просечна основица	40.642	40.634	40.882	41.155	44.408
Просечни месечни порези и доприноси	19.122	19.118	19.235	19.363	20.894

Максимални износи пореских обавеза адвоката по општинама на територији Републике Србије

Као и сви други порески закони и ова Уредба доноси додатна пореска оптерећења за поједине групе обвезника, док за друге групе обвезника доноси смањење пореске обавезе. Из табеле испод можемо закључити да ће у складу са новом Уредбом највише месечне обавезе имати адвокати из градских општина Београда (РСД 30.118). Приликом одређивања висине коефицијента општине Пореска управа је узимала у обзир висину просечне зараде на општини (у случају градских подручја града Београда висину зараде у граду) и укупан број запослених у тим општинама. Ако имамо у виду да је град Београд економски најразвијенији део Републике Србије, по статистичким показатељима, коефицијент који је примењен на Београд по нашем мишљењу има математичку оправданост.

Поред Београда висок износ месечних накнада ће имати и адвокати у Новом Саду – РСД 28.626, као и адвокати у Лајковцу, Пећинцима, Ужицу...

Са друге стране мање развијене општине ће применом горе објашњеног обрачуна плаћати ниже месечне обавезе. Као пример можемо узети адвокате у Новом Пазару који ће месечно плаћати РСД 9.737 или адвокате у Лозници који ће плаћати РСД 12.533.

Доле наведена табела се односи на оне адвокате који немају ни једну од горе наведених олакшица тј. имају коефицијент 1 и доле наведени износи ће бити максимални по општинама. Раст ће бити могућ само у случају промене просечних зарада на територији општине или града. Адвокати који користе неку од олакшица (испод 30 или изнад 60 година, старост канцеларије до 3 године) ће имати умањене месечне обавезе за горе наведене проценте.

Табела 3: Укупан износ месечних обавеза за обвезнике који немају олакшице*

Општина	Број адвоката	Основица ЈЛС	Коефицијент	Основица	Месечни порези и доприноси 2023. година
Вождовац	170	28.731	2,228	64.013	30.118
Врачар	603	28.731	2,228	64.013	30.118
Звездара	353	28.731	2,228	64.013	30.118
Земун	122	28.731	2,228	64.013	30.118
Нови Београд	425	28.731	2,228	64.013	30.118
Палилула	284	28.731	2,228	64.013	30.118
Раковица	118	28.731	2,228	64.013	30.118
Савски Венац	543	28.731	2,228	64.013	30.118
Стари Град	762	28.731	2,228	64.013	30.118
Чукарица	209	28.731	2,228	64.013	30.118
Нови Сад	747	27.308	2,228	60.842	28.626
Лајковац	7	26.365	2,228	58.741	27.638
Обреновац	38	23.932	2,228	53.320	25.087
Пећинци	2	23.848	2,228	53.133	24.999
Ужице	61	23.357	2,228	52.039	24.485
Вршац	35	22.268	2,228	49.613	23.343
Пирот	50	21.608	2,228	48.143	22.651
Бачка Паланка	21	21.475	2,228	47.846	22.512
Панчево	84	21.219	2,228	47.276	22.243
Ниш - Црвени крст	6	20.912	2,228	46.592	21.922
Ниш - Медијана	399	20.770	2,228	46.276	21.773
Гуча	2	20.197	2,228	44.999	21.172
Бор	23	20.090	2,228	44.761	21.060
Смедерево	57	19.917	2,228	44.375	20.878
Косјерић	4	19.813	2,228	44.143	20.769
Зрењанин	64	19.772	2,228	44.052	20.726
Суботица	107	19.754	2,228	44.012	20.708
Беочин	4	19.612	2,228	43.696	20.559
Ваљево	91	19.153	2,228	42.673	20.078
Инђија	38	19.039	2,228	42.419	19.958
Горњи Милановац	31	18.968	2,228	42.261	19.884
Сремски Карловци	1	18.944	2,228	42.207	19.859
Сремска Митровица	81	18.806	2,228	41.900	19.714
Крагујевац	273	18.640	2,228	41.530	19.540
Петроварадин	10	18.242	2,228	40.643	19.123
Мајданпек	6	18.086	2,228	40.296	18.959
Темерин	24	17.621	2,228	39.260	18.472
Чачак	129	17.618	2,228	39.253	18.468
Стара Пазова	41	17.447	2,228	38.872	18.289
Пожаревац	84	17.370	2,228	38.700	18.209
Кикинда	13	17.245	2,228	38.422	18.077

Општина	Број адвоката	Основица ЈЛС	Коефицијент	Основица	Месечни порези и доприноси 2023. година
Шабац	81	17.191	2,228	38.302	18.021
Врбас	27	17.046	2,228	37.978	17.869
Аранђеловац	27	16.481	2,228	36.720	17.277
Врање	135	16.474	2,228	36.704	17.269
Ниш - Палилула	41	16.306	2,228	36.330	17.093
Гроцка	39	16.149	2,228	35.980	16.929
Ада	9	15.877	2,228	35.374	16.643
Рума	46	15.853	2,228	35.320	16.618
Кањижа	7	15.712	2,228	35.006	16.470
Кладово	14	15.682	2,228	34.939	16.439
Медвеђа	1	15.614	2,228	34.788	16.368
Чајетина	10	15.604	2,228	34.766	16.357
Оџаци	4	15.438	2,228	34.396	16.183
Коцељева	7	15.256	2,228	33.990	15.992
Нови Кнежевац	6	15.220	2,228	33.910	15.955
Барајево	10	15.024	2,228	33.473	15.749
Крушевац	137	14.966	2,228	33.344	15.688
Краљево	98	14.910	2,228	33.219	15.630
Апатин	12	14.863	2,228	33.115	15.580
Љубовија	2	14.614	2,228	32.560	15.319
Ковин	7	14.596	2,228	32.520	15.301
Сента	16	14.512	2,228	32.333	15.213
Сомбор	40	14.478	2,228	32.257	15.177
Бечеј	36	14.410	2,228	32.105	15.106
Шид	9	14.284	2,228	31.825	14.974
Бајина Башта	11	14.270	2,228	31.794	14.959
Сокобања	11	14.225	2,228	31.693	14.912
Пожега	30	14.212	2,228	31.664	14.898
Жабалъ	6	14.148	2,228	31.522	14.831
Бачки Петровац	5	14.135	2,228	31.493	14.817
Младеновац	17	14.106	2,228	31.428	14.787
Опово	1	14.006	2,228	31.205	14.682
Кула	13	13.899	2,228	30.967	14.570
Неготин	31	13.871	2,228	30.905	14.541
Прокупље	44	13.788	2,228	30.720	14.454
Зајечар	32	13.729	2,228	30.588	14.392
Рашка	17	13.677	2,228	30.472	14.337
Сопот	15	13.592	2,228	30.283	14.248
Деспотовац	12	13.590	2,228	30.279	14.246
Србобран	2	13.514	2,228	30.109	14.166
Топола	14	13.492	2,228	30.060	14.143
Ариље	9	13.396	2,228	29.846	14.043
Ириг	3	13.385	2,228	29.822	14.031

Општина	Број адвоката	Основица ЈЛС	Коефицијент	Основица	Месечни порези и доприноси 2023. година
Чока	2	13.368	2,228	29.784	14.013
Ниш - Пантелеј	27	13.274	2,228	29.574	13.915
Сурдулица	12	13.256	2,228	29.534	13.896
Врњачка бања	11	13.192	2,228	29.392	13.829
Алексинач	29	13.147	2,228	29.292	13.782
Ивањица	30	13.002	2,228	28.968	13.630
Брус	9	12.948	2,228	28.848	13.573
Јагодина	78	12.947	2,228	28.846	13.572
Велика Плана	27	12.940	2,228	28.830	13.565
Александровац	9	12.870	2,228	28.674	13.491
Ђуприја	24	12.867	2,228	28.668	13.488
Нишка Бања	2	12.830	2,228	28.585	13.449
Куршумлија	10	12.695	2,228	28.284	13.308
Свилајнац	16	12.683	2,228	28.258	13.295
Мионица	8	12.571	2,228	28.008	13.178
Рача	4	12.506	2,228	27.863	13.110
Лесковац	137	12.476	2,228	27.797	13.078
Параћин	37	12.436	2,228	27.707	13.036
Осечина	1	12.324	2,228	27.458	12.919
Нова Црња	1	12.268	2,228	27.333	12.860
Трстеник	14	12.245	2,228	27.282	12.836
Пландиште	1	12.189	2,228	27.157	12.777
Нови Бечеј	4	12.119	2,228	27.001	12.704
Уб	24	12.096	2,228	26.950	12.680
Тител	2	11.989	2,228	26.711	12.568
Лозница	55	11.956	2,228	26.638	12.533
Бабушница	2	11.798	2,228	26.286	12.368
Сечањ	1	11.661	2,228	25.981	12.224
Власотинце	8	11.655	2,228	25.967	12.218
Смедеревска Паланка	31	11.373	2,228	25.339	11.922
Димитровград	2	11.324	2,228	25.230	11.871
Богатић	16	11.298	2,228	25.172	11.843
Мали Зворник	1	11.261	2,228	25.090	11.805
Владичин Хан	16	11.171	2,228	24.889	11.710
Петровац	7	11.137	2,228	24.813	11.675
Баточина	6	11.120	2,228	24.775	11.657
Мали Иђош	2	11.084	2,228	24.695	11.619
Владимирци	7	11.038	2,228	24.593	11.571
Ковачица	4	10.890	2,228	24.263	11.416
Сјеница	9	10.872	2,228	24.223	11.397
Књажевац	7	10.806	2,228	24.076	11.328
Бач	6	10.653	2,228	23.735	11.167
Велико Градиште	12	10.599	2,228	23.615	11.111

Општина	Број адвоката	Основица ЈЛС	Коефицијент	Основица	Месечни порези и доприноси 2023. година
Босилеград	3	10.584	2,228	23.581	11.095
Пријепоље	21	10.361	2,228	23.084	10.861
Варварин	12	10.315	2,228	22.982	10.813
Ћићевац	1	10.293	2,228	22.933	10.790
Љиг	6	10.242	2,228	22.819	10.736
Жагубица	3	10.193	2,228	22.710	10.685
Трговиште	1	10.051	2,228	22.394	10.536
Бела Црква	10	9.803	2,228	21.841	10.276
Прибој	8	9.657	2,228	21.516	10.123
Алибунар	5	9.638	2,228	21.473	10.103
Крупањ	6	9.414	2,228	20.974	9.868
Нови Пазар	62	9.289	2,228	20.696	9.737
Кучево	8	9.076	2,228	20.221	9.514
Сврљиг	6	8.505	2,228	18.949	8.916
Бела Паланка	2	8.481	2,228	18.896	8.890
Гаџин Хан	7	8.447	2,228	18.820	8.855
Лебане	10	8.348	2,228	18.599	8.751
Ражањ	3	8.215	2,228	18.303	8.612
Тутин	11	8.163	2,228	18.187	8.557
Мало Црниће	2	7.886	2,228	17.570	8.267
Бујановац	14	7.260	2,228	16.175	7.610
Бојник	1	6.977	2,228	15.545	7.314
Жабари	5	6.891	2,228	15.353	7.224
Прешево	8	6.122	2,228	13.640	6.418

**Београдске приградске општине Сурчин и Лазаревац су искључене из прегледа из разлога што је месечни износ пореза и доприноса изнад 35.000 РСД, па као такве представљају изузетак од правила. Порески обвезници из те две општине ће имати најнеповољнији статус при опорезивању у складу са предложеном Уредбом. Ове две приградске општине имају највећи коефицијент општине највише због високих зарада у Колубари и Аеродрому Никола Тесла.*

Разлике у пореским олакшицама на почетку бављења адвокатуром

Пореска олакшица адвоката на почетку каријере прописана је само за прве три године, док је према садашњем моделу ово умањење прописано за првих пет година бављења адвокатуром. Поред тога, висина умањења неће више бити 50% за све који започињу бављење адвокатуром независно од година старости, већ је прописано умањење 20% прве године, 15% друге године и 10% треће године, а само млађи од 30 година уз овај проценат могу да кумулирају и додатних 30% - по основу старости, тако да им укупна пореска олакшица у прве три године износи 50%, 45% и 40%.

Имајући у виду да је велики број адвоката уписаних протекле деценије остварио све пореске олакшице по садашњем моделу опорезивања, а затим и погодности да им пореске обавезе буду замрзнуте у протеклих пет година, као и да је велики број адвоката уписаних последњих година остварио све пореске олакшице по садашњем моделу опорезивања и погодности да им у наредне три године пореске обавезе не буду повећане за више од 10% годишње, јасно је да се умањење ове пореске олакшице превасходно односи на лица која ће почети да се баве адвокатуром од 2020. године.

Пореска олакшица адвоката при крају каријере прописана је за све старије од 60 година. Међутим, ово умањење неће бити више 50% као према садашњем моделу, већ ће износити 30%. Имајући у виду да након остварења права на старосну пензију ова група адвоката није у обавези да плаћа здравствено осигурање, њихово реално умањење пореских обавеза биће 40% што је опет мање од досадашњих 50%.

Имајући у виду да је велики број адвоката током своје дугогодишње каријере по правилу обезбедио материјална средства тако да им ова измена пореске олакшице вероватно не представља проблем, умањење ове пореске олакшице се превасходно одражава на лица која почињу да се баве адвокатуром у позним животним годинама и та лица у овом случају неће моћи да рачунају на бенефициран положај који су до сада остваривали само по основу година старости.

Реално је очекивати да би овакво пореско решење у наредном периоду могло имати за последицу:

- Смањење броја лица која почињу да се баве адвокатуром, пре свега оних који су старији од 30 година, обзиром да је пореска олакшица за почетак адвокатске каријере смањена и по дужини трајања са пет на три године и по висини са 50% на 20%, 15% односно 10%;
- Смањење броја лица која се баве адвокатуром, а старији су од 60 година, пре свега оних који почињу да се баве адвокатуром у позним годинама живота, обзиром да је пореска олакшица за крај адвокатске каријере смањена са 50% на 38%.

Анализа општина са највишим износом месечних обавеза

У овом делу анализе смо у обзир узели само општине на територији Републике Србије које имају више од 50 регистрованих адвоката како би приказали 10 општина на којима ће адвокати имати највиша пореска оптерећења. Износ ових обавеза је упросечен на нивоу целе општине па су износи нешто нижи од обавеза у претходној анализи с обзиром да су у ову калкулацију укључени и адвокати који користе одређене горе наведе олакшице.

Као што смо већ напоменули највеће пореско оптерећење ће сносити општине у Београду као и Нови Сад. Из саме табеле можемо видети да се у поређењу са периодом 2013-2019. година укупан пораст износа пореза и доприноса у наредне четири године тј до 2023. године креће у интервалу од 3.000 до 6.000 РСД. У прелазним годинама (2020-2022) годишњи раст је не већи од 10% по општини у складу са заштитним фактором у Уредби.

Табела 4 - Топ 10 - висина основице по новој уредби 50+

Редни број	Општина	Број адвоката	2013-2019	2020	2021	2022	2023
1	Врачар	603	45.652	46.315	46.879	48.341	57.958
2	Палилула	284	42.046	45.741	47.719	48.656	57.519
3	Звездара	353	38.584	42.230	45.701	48.414	57.491
4	Чукарица	209	42.160	45.182	46.644	47.729	56.962
5	Стари Град	762	40.184	43.146	45.777	47.994	56.844
6	Нови Београд	425	49.813	54.172	56.336	57.187	56.660
7	Савски Венац	543	41.122	44.473	46.787	48.471	55.907
8	Нови Сад	747	37.190	39.521	41.826	44.302	54.275
9	Вождовац	170	42.909	42.398	43.166	44.828	53.107
10	Раковица	118	41.956	45.759	47.476	48.724	52.957

Табела 4а - Топ 10 - висина пореза и доприноса по новој уредби 50+

Редни број	Општина	Број адвоката	2013-2019	2020	2021	2022	2023
1	Врачар	603	21.479	21.791	22.057	22.744	27.269
2	Палилула	284	19.783	21.521	22.452	22.893	27.062
3	Звездара	353	18.154	19.869	21.502	22.779	27.050
4	Чукарица	209	19.836	21.258	21.946	22.457	26.801
5	Стари Град	762	18.907	20.300	21.538	22.581	26.745
6	Нови Београд	425	23.437	25.488	26.506	26.906	26.659
7	Савски Венац	543	19.348	20.924	22.013	22.806	26.304
8	Нови Сад	747	17.498	18.595	19.679	20.844	25.537
9	Вождовац	170	20.189	19.948	20.310	21.092	24.987
10	Раковица	118	19.740	21.530	22.338	22.925	24.916

Анализа општина са најнижим износом месечних обавеза

У овом делу анализе смо у обзир узели општине са више од 50 регистрованих адвоката на територији Републике Србије како би приказали 10 општина на којима ће регистровани адвокати имати најнижа пореска оптерећења. Износ ових обавеза је упросечен на нивоу целе општине па су износи нешто нижи од обавеза у претходној анализи с обзиром да су у ову калкулацију укључени и адвокати који користе одређене горе наведе олакшице.

Као што смо већ раније напоменули најнижа пореска оптерећења ће имати адвокати на територијама општина Нови Пазар и Лозница, али ће поред њих релативно ниска пореска оптерећења имати и адвокати на територијама општина Лесковац, Јагодина, Крушевац... Ако пажљиво погледамо износе видимо да ће се пореска оптерећења значајно смањити у Пожаревцу док ће у Врању пореска оптерећења остати на истом нивоу као у овом тренутку.

Табела 5 - општине са најнижом висином основице по новој уредби 50+

Редни број	Општина	Број адвоката	2013-2019	2020	2021	2022	2023
1	Шабац	81	36.204	37.648	36.847	34.911	32.201
2	Краљево	98	30.397	33.248	34.219	33.313	30.953
3	Чачак	129	36.683	36.651	35.414	33.647	30.925
4	Пожаревац	84	58.226	43.330	37.697	34.433	30.821
5	Врање	135	30.759	32.639	33.677	32.590	30.345
6	Крушевац	137	31.606	31.702	30.386	29.911	27.540
7	Јагодина	78	42.901	35.517	29.747	26.811	24.087
8	Лесковац	137	42.596	34.031	29.337	26.557	23.773
9	Лозница	55	33.717	30.219	26.908	24.187	21.609
10	Нови Пазар	62	36.491	22.776	19.328	18.083	17.063

Табела 5а - општине са најнижом висином пореза и доприноса по новој уредби 50+

Редни број	Општина	Број адвоката	2013-2019	2020	2021	2022	2023
1	Шабац	81	17.034	17.713	17.337	16.425	15.151
2	Краљево	98	14.302	15.643	16.100	15.674	14.563
3	Чачак	129	17.259	17.244	16.662	15.831	14.550
4	Пожаревац	84	27.395	20.387	17.736	16.201	14.502
5	Врање	135	14.472	15.357	15.845	15.334	14.277
6	Крушевац	137	14.871	14.916	14.297	14.073	12.957
7	Јагодина	78	20.185	16.711	13.996	12.615	11.333
8	Лесковац	137	20.041	16.012	13.803	12.495	11.185
9	Лозница	55	15.864	14.218	12.660	11.380	10.167
10	Нови Пазар	62	17.169	10.716	9.094	8.508	8.028

Предности и недостаци предложене Уредбе:

Након горе извршене анализе можемо навести најзначајније предности и недостатке предложене Уредбе по нашем мишљењу:

Предности:

- ⌞ **Предвидивост** - аутоматски обрачун висине паушалне основице уз помоћ софтвера;
- ⌞ **Транспаретност** – спречавање субјективне процене пореског инспектора приликом одређивања основице за опорезивање;
- ⌞ **Правичност** – избегавање значајних разлика основица у оквиру исте општине. Овим моделом је предвиђено да сви адвокати са једне општине плаћају исти износ пореза и доприноса, као и да сви адвокати остварују једнаке погодности на основу истих корективних критеријума који су егзактно утврдиви и несумњиви (године старости обвезника, године бављења адвокатском делатношћу и умањење радне способности);
- ⌞ **Заштитини механизам** - ограничење раста обавезе у наредне три године (2020-2022);
- ⌞ **Низак коефицијент** - адвокатска делатност има најнижи коефицијент делатности у односу на све друге делатности које захтевају високу стручну спрему;
- ⌞ **Олакшано администрирање** - решења ПУ у е-сандуче и плаћање рачуна на један уплатни рачун;
- ⌞ **Дугорочност** – након 2023. године промена износа пореске обавезе ће бити везивана само за промену просечне зараде у општини или граду.

Недостаци:

- ⌞ Највећи терет реформе пореског система сnose Београд и Нови Сад који имају и највећи број регистрованих адвоката;
- ⌞ Висок износ месечне обавезе на територијама општина Сурчин и Лазаревац;
- ⌞ Умањење пореске олакшице приликом отпочињања бављења адвокатуром и по времену трајања и по висини, као и на крају каријере у одређеној мери;
- ⌞ Коефицијент израчунат на основу података којима располаже само Пореска управа.

Закључци анализе

Након детаљне анализе можемо констатовати да су Министарство Финансија и Пореска управа свесни недостатака тренутног модела опорезивања паушалних обвезника покушали да унапреде ситем опорезивања стављајући акценат на следеће:

- Спречавање злоупотреба система и субјективног поступања пореских инспектора приликом одређивања висине основице за паушално опорезивање.
- Предвидивост – новом Уредбом биће омогућено свим лицима да путем апликације на порталу Пореске управе сазнају да ли могу бити паушално опорезовани и који износ пореза и доприноса ће плаћати.
- Уплата на један уплатни рачун – предвиђена је уплата пореза и доприноса на један уплатни рачун чиме ће се предупредити проблеми који се сада јављају у пракси због прекњижења уплата, али додатно и уштедети време обвезника за плаћање истих.
- Олакшано администрирање – биће омогућена аутоматизација обрачуна висине пореза и доприноса, а самим тим ће и Решења стизати у е-пошту обвезника у веома кратком року.

По нашем мишљењу предложени модел (уз одређене недостатке које смо навели) ће успети да великим делом исправи грешке претходног модела и као такав правично опорезује све обвезнике који су у систему паушалног опорезивања.

Конкретно за адвокатску делатност је знатно боље решење од одмрзавања Уредбе која је тренутно на снази. Чињеница је да висина пореских обавеза адвоката није била у корелацији са економским кретањима у Републици Србији у периоду од 2014. до 2019. године па је самим тим очекиван одређени пораст обавеза у наредном периоду. Додатном математичком провером смо утврдили да је раст обавеза адвокатске делатности упросечено на нивоу Републике Србије нижи у односу на предвиђену инфлацију у периоду од 2014. године до 2023. године.

Оно што је велика предност овог модела је предвидивост обавеза у наредним годинама. Наиме, већ сада је позната висина пореских обавеза адвоката у наредне четири године, а након 2023. године није реално очекивати да ће бити великих промена обзиром да је једини елемент који након 2023. године утиче на промену паушалне основице просечна зарада у општини или граду.

Такође, добра страна тренутне Уредбе је то што је препознала „угрожене“ категорије тј. адвокате млађе од 30 година и старије од 60 година за које је одредила додатне коефицијенте који умањују пореску обавезу. Међутим, ове погодности прописане су у краћем временском трајању и у нешто нижем проценту у односу на садашњи модел паушалног опорезивања.

Као један од недостатака ове Уредбе смо навели израчунати коефицијент делатности али самим упоређивањем адвокатске делатности са другим делатностима где је неопходна висока стручна спрема можемо закључити да је коефицијент делатности групе 6910 где спадају и адвокати на нижем нивоу од свих других делатности које захтевају високу стручну спрему.

Oliver Andrun

The Accountant d.o.o.